

Raadsvoorstel

Onderwerp	Kwijtscheldingsverordening belastingen 2023
Zaakid	2022-100087
Auteur	Cheyenne Geerlings +31793468289 C.Geerlings@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	A. Quentin
Portefeuillehouder	Wethouder Iedema
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	11 april 2023. De afdeling belastingen kan de kwijtscheldingsverzoeken 2023 pas na het vaststellen van deze verordening afhandelen.
Programma(s)	Alle
Eerdere besluitvorming	-
Samenvatting	De wetgeving op het gebied van de kwijtschelding verandert momenteel zo vaak en snel, dat de gemeente Zoetermeer een eigen kwijtscheldingsverordening moet hebben om goed op de bewegingen van de wetgever te kunnen inspelen. Daarnaast heeft het Rijk de gemeente de mogelijkheid geboden om de vermogensnorm van de kwijtschelding (eenmalig) te verhogen.
Bijlagen	1. Kwijtscheldingsverordening 2023; 2. Begrotingswijziging 3. Raadsmemo Noodfonds energie-armoede en afdoening toezegging 587

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Kwijtscheldingsverordening 2023
2022-1000087

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 februari 2023

Besluit

1. De Kwijtscheldingsverordening 2023 conform bijlage 1 vast te stellen. In de verordening worden de volgende beleidskeuzes vastgelegd:
 - a. Er wordt alleen kwijtschelding verleend voor de onroerende zaakbelasting (OZB woningen), rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting (slechts voor één hond).
 - b. Ten aanzien van de in aanmerking te nemen normkosten van bestaan (de kwijtscheldingsnorm) de maximale verruiming van 100% van de bijstandsnorm in aanmerking te nemen.
 - c. De kosten van bestaan te stellen op 100% van de toepasselijke netto AOW-norm;
 - d. De kosten voor kinderopvang door de gemeente bij de berekening van de betalingscapaciteit als “bijzondere uitgaven” aan te merken.
 - e. Op grond van Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 ondernemers voor die belastingen die geen betrekking hebben op de bedrijfsvoering onder dezelfde voorwaarden in aanmerking te laten komen voor kwijtschelding als particulieren.
2. De vermogensnorm voor kwijtschelding in belastingjaar 2023 eenmalig maximaal te verhogen tot:
 - € 2.000,- voor gehuwden/samenwonenden;
 - € 1.800,- voor een alleenstaande ouder;
 - € 1.500,- voor een alleenstaande.
3. Als gevolg van de bij punt 2 genoemde eenmalige verhoging van de vermogensnorm een budget beschikbaar te stellen van in totaal € 222.612,- op programma 1. Hiervan is een bedrag van € 183.612,- ter ophoging van het kwijtscheldingsbudget en een bedrag van € 39.000,- voor de extra personele kosten.
4. Het bedrag van € 222.612,- genoemd bij punt 3 in 2023 te dekken uit het noodfonds Energie-Armoede (bijlage 3);
5. De begrotingswijziging vast te stellen.

Over dit besluit geen participatie toe te passen omdat het gaat om de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en gemeentelijke belastingen (artikel 2 lid 6 sub b Samenspraakverordening).

Over dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het hier gaat om de vaststelling van belastingtarieven. De Kwijtscheldingsverordening 2023 treedt in werking op het in de verordening bepaalde tijdstip.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 11 april 2023

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

De wetgeving op het gebied van de kwijtschelding verandert momenteel zo vaak en snel, dat wij van mening zijn dat de gemeente Zoetermeer een eigen kwijtscheldingsverordening moet hebben om goed op de bewegingen van de wetgever te kunnen inspelen. Hierdoor voorkomen wij dat we tussentijds meerdere verordeningen moeten aanpassen, omdat het kwijtscheldingsbeleid verandert. Door te werken met een kwijtscheldingsverordening hoeft alleen deze gewijzigd te worden.

De Gemeentewet, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden – die op 17 september 2022 in werking trad – geven ruimte voor een aantal beleidskeuzes, die ertoe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding kan worden verleend.

De gemeenteraad beslist over het wel of niet toepassen van kwijtschelding en over de toegestane beleidskeuzes die ertoe leiden dat er in ruimere mate kwijtschelding kan worden verleend.

De verordening kwijtschelding is voor de gemeente Zoetermeer een nieuwe verordening. De verordening geeft invulling aan het huidige kwijtscheldingsbeleid en bestendige praktijk waarvoor momenteel in alle verordeningen apart beleid opgenomen is. De verordening kwijtschelding zorgt voor een overzichtelijk geheel van het kwijtscheldingsbeleid.

Tot slot wordt de vermogensnorm kwijtschelding gemeentelijke belastingen verhoogd om de inwoners te steunen in deze zware financiële tijden. Deze verhoging van de vermogensnorm is een eenmalige maatregel en heeft alleen betrekking op een verzoek op kwijtschelding voor een aanslag gemeentelijke belastingen 2023.

Beoogd effect

Een kwijtscheldingsverordening vast te stellen, omdat de wetgeving op het gebied van de kwijtschelding momenteel zo vaak en snel verandert dat de gemeente Zoetermeer een eigen kwijtscheldingsverordening moet hebben om goed op de bewegingen van de wetgever te kunnen inspelen. Daarnaast wordt de vermogensnorm voor de eenmalig kwijtschelding verruimd.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. De Kwijtscheldingsverordening 2023 conform bijlage 1 vast te stellen. In de verordening worden de volgende beleidskeuzes vastgelegd:
 - a. Er wordt alleen kwijtschelding verleend voor de onroerende zaakbelasting (OZB woningen), rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting (slechts voor één hond).
 - b. Ten aanzien van de in aanmerking te nemen normkosten van bestaan (de kwijtscheldingsnorm) de maximale verruiming van 100% van de bijstandsnorm in aanmerking te nemen.
 - c. De kosten van bestaan te stellen op 100% van de toepasselijke netto AOW-norm;
 - d. De kosten voor kinderopvang door de gemeente bij de berekening van de betalingscapaciteit als “bijzondere uitgaven” aan te merken.
 - e. Op grond van Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 ondernemers voor die belastingen die geen betrekking hebben op de bedrijfsvoering onder dezelfde voorwaarden in aanmerking te laten komen voor kwijtschelding als particulieren.

2. De vermogensnorm voor kwijtschelding in belastingjaar 2023 eenmalig maximaal te verhogen tot:
 - € 2.000,- voor gehuwden/samenwonenden;
 - € 1.800,- voor een alleenstaande ouder;
 - € 1.500,- voor een alleenstaande.
3. Als gevolg van de bij punt 2 genoemde eenmalige verhoging van de vermogensnorm een budget beschikbaar te stellen van in totaal € 222.612,- op programma 1. Hiervan is een bedrag van € 183.612,- ter ophoging van het kwijtscheldingsbudget en een bedrag van € 39.000,- voor de extra personele kosten.
4. Het bedrag van € 222.612,- genoemd bij punt 3 in 2023 te dekken uit het noodfonds Energie-Armoede (bijlage 3);
5. De begrotingswijziging vast te stellen.

Argumenten

1.1 Door de Kwijtscheldingsverordening 2023 vast te stellen ontstaat een overzichtelijk geheel van het kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is nu opgenomen in verschillende verordeningen en beleidsstukken. Door het vaststellen van een kwijtscheldingsverordening, worden alle beleidskeuzes overzichtelijk.

1.2 Door het vaststellen van de Kwijtscheldingsverordening 2023 worden een aantal beleidskeuzes herbevestigd

De wetgever geeft de gemeente een aantal beleidskeuzes:

1. Wel, geen of in beperkte mate kwijtschelding (art. 255, lid 3 Gemeentewet).
2. Kosten van bestaan - maximaal verruimen naar 100% van de bijstandsnorm (art. 255, lid 4 Gemeentewet en art. 2 Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden).
3. Kosten van bestaan – vaststellen kwijtscheldingsnorm voor 65+ (art. 255, lid 4 Gemeentewet en art. 3 Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden).
4. Kosten kinderopvang als uitgave aanmerken (art. 28, lid 3 Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990).
5. Kwijtschelding privéschulden voor ondernemers (art. 28, lid 1 Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990).
6. Voor het overige moet (verplicht) de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 worden gevolgd, welke onder de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van Financiën valt.

In het verleden heeft de gemeenteraad een aantal beleidskeuzes vastgesteld. Deze keuzes laten wij door middel van de Kwijtscheldingsverordening 2023 opnieuw vaststellen. Het herbevestigen van de keuzes is nodig om alles in één kwijtscheldingsverordening op te nemen.

De onderstaande beleidskeuzes worden momenteel toegepast:

Beleidsregel 1 (besluitpunt 1.a.):

De gemeente Zoetermeer verleent uitsluitend kwijtschelding voor:

- onroerende zaakbelasting (OZB woningen);
- rioolheffing;
- afvalstoffenheffing;
- hondenbelasting (slechts voor één hond).

Voor de overige belastingen wordt geen kwijtschelding verleent.

Advies: beleidskeuze 1 te handhaven.

Beleidsregel 2 (besluitpunt 1.b.):

Ten aanzien van de in aanmerking te nemen normkosten van bestaan (de kwijscheldingsnorm) is besloten in plaats van 90% van de bijstandsnorm, de maximale verruiming van 100% van de bijstandsnorm in aanmerking te nemen. Het hanteren van de 100% bijstandsnorm leidt er in de praktijk veelal toe dat een burger met een bijstandsuitkering (Participatiewet) voor kwijschelding in aanmerking komt.

Advies: beleidskeuze 2 te handhaven.

Beleidsregel 3 (besluitpunt 1.c.):

Belastingsschuldigen met enkel een AOW-uitkering komen in beginsel niet voor kwijschelding in aanmerking. Om ervoor te zorgen dat een belastingsschuldige (en/of partner) die de AOW-pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt wel voor kwijschelding in aanmerking komt, is er besloten de kosten van bestaan te stellen op 100% van de toepasselijke netto AOW-norm in plaats van op de bijstandsnorm. Hierdoor wordt het niveau van kwijschelding in stand gehouden voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.

Advies: beleidskeuze 3 te handhaven.

Beleidsregel 4 (besluitpunt 1.d.):

Het gaat hierbij om de kosten die huishoudens voor kinderopvang moeten maken in een geregistreerd kindercentrum, of geregistreerde gastouder, na aftrek van de ontvangen kinderopvangtoeslag of tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang door de gemeente of het UWV. Met andere woorden: de voor rekening van belastingsschuldige blijvende kosten, worden bij de berekening van de betalingscapaciteit als “bijzondere uitgaven” aangemerkt.

Advies: beleidskeuze 4 te handhaven.

Beleidsregel 5 (besluitpunt 1.g.):

Op grond van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 komen ondernemers, voor de belastingen die geen betrekking hebben op de bedrijfsvoering (bijvoorbeeld de aanslag hondenbelasting eerste hond), onder dezelfde voorwaarden in aanmerking voor kwijschelding als particulieren. Een ondernemer is in dit kader een natuurlijk persoon die een bedrijf of een zelfstandig beroep uitoefent.

Advies: beleidskeuze 5 te handhaven.

2.1 De wetgever heeft gemeenten de mogelijkheid geboden om de vermogensnorm kwijschelding te verhogen, waardoor meer mensen in aanmerking komen voor kwijschelding

Het Rijk stelt de vermogens- en inkomensnormen vast waaraan gemeenten de kwijscheldingsverzoeken moeten toetsen. Met de regeling kwijschelding belastingen medeoverheden biedt de minister gemeenten en waterschappen de mogelijkheid voor een generieke verhoging van de vermogensnorm bij kwijschelding. De gemeenten hebben zelf de keuze of zij de vermogensnorm maximaal verhogen of bijvoorbeeld met 50% van het toegestane bedrag. Het college stelt een maximale verhoging van de vermogensnorm voor, zodat meer inwoners in aanmerking komen voor volledige kwijschelding.

De volgens de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 berekende vrijstelling mag worden verhoogd voor:

- Gehuwden/samenwonende: tot maximaal € 2.000,-;
- Alleenstaande ouders: 90% van het gekozen bedrag voor gehuwden/samenwonende (tot maximaal € 1.800,-);
- Alleenstaande: 75% van het gekozen bedrag voor gehuwden/samenwonende (tot maximaal € 1.500,-).

Gezien de huidige energiecrites en armoedeproblematiek hebben veel inwoners het financieel zwaar. Vanuit het Rijk zijn reeds diverse maatregelen ingezet. De gemeente Zoetermeer kan, door de vermogensnorm eenmalig te verhogen, haar inwoners verder tegemoetkomen. Deze verhoging houdt in dat meer inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen 2023.

Er is geen structurele dekking om deze verhoging voor 2024 en verder in te voeren. In de Perspectiefnota 2024 wordt dit meegenomen.

In 2022 kwamen 467 aanvragers niet in aanmerking voor kwijtschelding, omdat zij net niet voldeden aan de vermogensnorm. Een verruiming van de vermogensnorm zal leiden tot een grotere groep aanvragers die in 2023 wel voor kwijtschelding in aanmerking zullen komen. Hoeveel hoger is afhankelijk van de mate van verruiming van de vermogensnorm.

Scenario's

In de tabel hieronder zijn twee scenario's uitgewerkt wat de gevolgen zijn van de verhoging van de vermogensnorm. Het betreft de kwijtschelding voor de rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting voor de eerste hond en OZB (kwijtschelding OZB komt bijna niet voor). De aantallen en bedragen in de tabel zijn inschattingen.

	Extra aanvragen kwijtschelding	Uitvoeringskosten	Extra kwijtscheldingen afvalstoffenheffing	Extra kwijtscheldingen rioolheffing	Extra kwijtscheldingen OZB en hondenbelasting	Totaal extra kosten
Maximale verhoging van de vermogensnorm (verhoging van € 2.000,- voor gehuwden/samenwonenden, € 1.800,- voor alleenstaande ouders en € 1.500,- voor alleenstaanden)	390	39.000	130.380,90	48.231,30	5.000,00	222.612
50% verhoging van de vermogensnorm verhoging van € 1.000,- voor gehuwden/samenwonenden, € 900,- voor alleenstaande ouders en € 750,- voor alleenstaanden	317	32.000	105.976,27	39.203,39	3.000,00	180.180

Kanttekeningen

1.1 Het leidt tot hogere uitvoeringskosten

Het verruimen van de vermogensnorm leidt tot hogere uitvoeringskosten. Naast meer toekenningen zullen er ook meer verzoeken om kwijtschelding binnenkomen. Er wordt gerekend op 750 extra verzoeken.

1.2 Het steunt alleen een bepaalde groep inwoners

De verruiming van de vermogensnorm zal alleen gunstig zijn voor de inwoners die voor kwijtschelding zijn afgewezen op grond van hun vermogen. De inwoners die bijvoorbeeld net te veel inkomen hebben voor kwijtschelding, zijn niet geholpen met deze maatregel.

Financiën

Beleidskeuzes 1 tot en met 5 worden momenteel al uitgevoerd en hebben dan ook geen financiële consequenties.

De verhoging van de vermogensnorm heeft wel financiële consequenties. Door het maximaal verhogen van de vermogensnorm is de inschatting dat 390 van de 467 afgewezen verzoeken in de huidige situatie alsnog in aanmerking komen voor kwijtschelding. Uitgaande van het gemiddelde kwijtscheldingsbedrag betekent dit in 2023 een hogere kwijtschelding van circa € 183.612,-. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met een toename van het aantal aanvragen. Deze toename wordt op dit moment ingeschat op ongeveer 750 extra kwijtscheldingsverzoeken. Voor het in behandeling nemen en afhandelen van deze extra kwijtscheldingsverzoeken is ongeveer 880 uren nodig. De kosten hiervan bedragen € 39.000,-. De totale meerkosten voor de eenmalige verhoging komen derhalve uit op € 222.612,-. Deze kosten kunnen in 2023 worden gedekt vanuit het Noodfonds Energie-armoede.

In het Raadsmemo Noodfonds energie-armoede en afdoening Toezegging 587 van 10 februari 2023 is aangegeven dat er een bedrag van € 740.000,- wordt gereserveerd om na de tussentijdse evaluatie van het Noodfonds bij de behandeling van de Perspectiefnota middelen in te kunnen zetten daar waar dan blijkt dat aanvullende steun nodig is voor inwoners, maatschappelijke organisaties/verenigingen en ondernemers en bedrijven. Het verhogen van de vermogensnorm van de kwijtschelding geeft deze aanvullende steun aan inwoners die het nodig hebben. Er is daarom gekozen voor dekking vanuit het Noodfonds Energie-armoede. Deze maatregel past goed binnen het pakket aan noodmaatregelen die wij hebben getroffen om de inwoners deze winter te ondersteunen.

Structurele invoering verruiming vermogensnorm

Omdat er vanaf 2026 geen ruimte is in het begrotingssaldo, betreft dit raadsvoorstel alleen het jaar 2023.

Om in 2024 en verder ook de vermogensnorm te kunnen verhogen is gedeeltelijk dekking mogelijk door het verhogen van de tarieven van de riool- en afvalstoffenheffing. Het is het huidige beleid om de gemiste inkomsten door kwijtschelding te dekken uit de tarieven.

Door de verhoging van de vermogensnorm komen meer inwoners in aanmerking voor volledige kwijtschelding, maar er zijn ook inwoners die net niet in aanmerking komen voor kwijtschelding. Voor deze inwoners kan de verhoging van de riool- en afvalstoffenheffing vervelend uitpakken.

De gemiste inkomsten van kwijtschelding voor hondenbelasting en OZB worden niet gedekt uit deze belastingen. Deze belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen en de afspraak in het coalitieakkoord is om deze belastingen niet te verhogen (behalve met inflatie).

De uitvoeringskosten worden niet gedekt door de riool- en afvalstoffenheffing.

Het College overweegt om de verruiming van de vermogensnorm structureel in te voeren en dit mee te nemen in de integrale afweging bij de Perspectiefnota 2024.

Controleprotocol

Geen gevolgen voor het controleprotocol.

Regelgeving wordt, als deze financieel van aard en van voldoende belang is, opgenomen in het normen- en toetsingskader voor de accountantscontrole en de interne controle. De vaststelling, wijziging of intrekking van de regelgeving heeft geen gevolgen voor de huidige formulering van het controleprotocol.

Participatie en Communicatie

De kwijtscheldingsverordening wordt elektronisch bekend gemaakt in het Gemeenteblad. Over dit besluit wordt geen participatie toegepast omdat het gaat over beleidskeuzes op het gebied van de kwijtschelding. Daarnaast worden de beleidskeuzes op de website geplaatst, waarbij er speciaal aandacht wordt gegeven aan de eenmalige verruiming van de vermogensnorm.

Duurzaamheid

Niet van toepassing in het kader (belastingen) van de voorgestelde wijzigingen.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie

Niet van toepassing.

Planning

Niet van toepassing.